

glas

Leto VII. - 11 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 6. 1960

O ABSTRAKTNEM SLIKARSTVU

Letos mineva petdeset let, odkar je Rus Vasilij Kandinsky, najprej jurist, potem slikarski učenec Slovenca Antona Ažbeta in končno začel in voditelj abstraktnega slikarstva, naslikal svoj prvi nepredmetni akvarel, nakar so se hitro vrstili razni podobni mojstri v različnih delih sveta. Zagovorniki in propagatorji abstraktne umetnosti bodo gotovo ta zlati jubilej uporabili, da bodo spet pisali o trdoživosti abstraktne umetnosti, s katero da se drugi moderni "izmi" niti primerjati ne morejo, ker so bili vsi kratkotrajnejšega življenja. To trditev je treba v toliko popraviti, da abstraktnost ni kakšen stil, kakšen "izem", ampak nekaj širšega, v čemer je našlo svoj okvir že precej stuj. Gotovo bodo poiskali znova svoje predhodnike, vse tiste, ki so se v dolgih desetletjih razpisali o formi in snovi; v likovni umetnosti, dajajoč prednost formi, in ponavljali svoj že dolgoletni nazor, da vkljub že sedanjim mnogoterosti možnosti abstraktne umetnosti še dolgo niso izčrpane in je torej pričakovati še marsikateri jubilej.

Nasprotniki seveda bodo spet šteli svoje predmetne slikarje, ugotavljali njih nadštevilstvo in se znova navduševali za stare klasične forme, pri čemer bo klasično tudi ono, kar velja na drugi strani abstraktnim za njihovo predhodništvo. Saj je marsikje postal izraz "realizem" že istoveten za predmetnost.

Pred nekaj tedni je bila v Frankfurtu velika umetnostna aukcija. Abstraktne slike posebno zgodnejših slikarjev V. Kandinskega in Paula Kleeja so dosegle bajne cene in tudi že bile visoko cenjene. In to prav v Nemčiji, kjer je bila še pred nekaj leti vsaka abstraktna umetnina "entartete Kunst", njen avtor pa zaprt, če ni mogel pravočasno pobegniti čez mejo. Prav v Nemčiji, v deželi reda in smoternosti, se je po razsulu narodnega socializma abstraktno slikarstvo silno razmahnilo; pravijo, da je postalo to slikarstvo simbol svobode. A tudi v drugi deželi napredka, v ZDA, je ta umetnost močno razvita, ima že svoje muzeje, rezervirane samo zase. Pač tudi izraz svobode, ki tam že od nekdaj vlada.

Abstraktni umetnostj so zaprta pota samo še v komunističnih deželah. A tudi ne povsod popolnoma. Njen pojav je marsikje prvi žarek svobode. V Sloveniji smo sami pred drugo svetovno vojno prešli v realizem. V začetku komunističnega režima so potem realizem celo uzakonili in ga snovno po svoje prebarvali. Ta barvnost je umetnike tlačila. Po "osvoboditvi" od Moskve so se osvobodili tudi umetniki, likovni najprej. Poživljene zveze z inozemstvom so odprle umetnosti nova pota, med temi tudi pot v abstraktnost. Še celo taki se ji predajajo, ki zanjo nimajo nobenih pogojev.

Naj živi tudi že petdeset let, bo sodba o njej zaživela še le pozneje. Izidor Cankar se ob razstavi Paula Kleeja l. 1922 v Münchenu ni hotel izraziti in bi gotovo še danes svetoval k odlašanja. Znanstveni sodbi se ne mudi tudi v današnji dobi hitenja ne.

M. M.

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Umetnostni odsek

Četrty kulturni večer bo v soboto dne 18. junija
v dvorani Slovenske hiše, ob 19. uri.

S p o r e d :

O ABSTRAKTNIM UMETNOSTI

Predaval bo M. Marolt; snov bodo pojasnjevale reprodukcije slik.

Posebnih vabil ni.

GLAS prihaja našim naročnikom in članom in je zanje naročnina nanj vključena v ceno letnika knjižnih publikacij. Kdor ima priliko pogledati na knjižni trg, bi mogel opaziti, kako vse velike založbe izdajajo svoje buletine v revijski ali časopisni obliki. Knjige, revija, lepa beseda so postale za sodobnega človeka isto, kar je vsakdanji kruh. Knjige, revije, listi drsijo iz najmodernejših rotacij in preplavljajo svet v milijonih izvodov. Zato je razumljiva reklama, ki jo morajo delati založbe za svoje publikacije, ker jih morajo spraviti na trg.

Če se pa malo ozrete okoli sebe, boste opazili, kako nekdo drugi nevarno izpodriva knjigo, tiskane spise. Za besedo ni več časa, s sliko s stripom hočejo nadomestiti tekste, ki so ohranjali duha v človeku, ga bogatili in usposabljali za pretrse in stiske življenja.

Kako ohraniti ljubezen do knjige, njene opreme in vsebine? Dasi prvi življenje mimo nas z vso hitrostjo, moramo znati ohranjati naraven in miren korak s sodobnostjo tudi v svetu idej, ki se nam najbolj posreduje ravno s knjigo. In to moreje opravljati samo listi in tiski, ki v obliki poročil vežejo bralce z dogodki v svetu idej in na knjižnem trgu.

Med nami skuša temu služiti tudi GLAS. Mora ostati tak kot je: neodvisen, predan samo svoji nalogi in služiti samo enemu namenu: utirati pot knjigi, besedi in misli, ker s tem skuša sproti opozarjati na vse, kar nas mora zanimati in reševati.

Predno pa bi mogel resnično opravljati to nalogo, izkažite se tudi Vi: z naročnino ali nakazilom za njegov sklad mu boste olajšali obstoj in dosedanjo smer.

Izšlo:

SLOVENSKA LIKOVNA
UMETNOST V ZAMEJSTVU

Uredil in uvod napisal
Marijan Marolt
Opremil I. Bukovec

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228

Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

IVANU PREGLJU V SPOMIN

Tretji kulturni večer je dne 4. junija večal spominu pisatelja Ivana Preglja, ki je umrl 31. januarja 1960 v Ljubljani. Za prireditev je bila dvorana primerno okrašena s sliko pokojnega pisatelja v slovenskih in žalnih barvah. Pri izvajanju sporeda so sodelovali člani literarnega odseka pisatelji Tine Debeljak, Ruda Jurčec in Zorko Simčič in recitatorja gg. Božo Fink in Tine Debeljak ml. Večer je imel dva dela, v odmoru pa je bila razstava pokojnikove ostaline, ki je v lasti dr. Tineta Debeljaka; lepa zakladnica rokopisov in literarnih znamenitosti. V prvem delu je Ruda Jurčec podal zgoščeno karakteristiko pisateljskega dela Ivana Preglja, v drugem delu pa dr. Tine Debeljak pisatelj lik in spomine na svoja srečanja z njim. Prebrana so bila dela: Odloček iz Tolminec (Zorko Simčič) in Gospoda Matije zadnji gost (Božo Fink), Tine Debeljak ml. pa jebral aforizme in misli iz del Ivana Preglja. — Udeležba je bila kar lepa v kljub težavam z zvezam; na pošti in je prireditev lepo počastila spomin velikega pisatelja med nami.

odmevi

— "VESTNIK" (XI. števil. 6) objavlja v obliki eseja pisano kritično poročilo o knjigi Dnevi smrtnikov. Avtor je P. R. Spis, ki nosi naslov "Namesto kritike", zaključuje z besedami:

"Ob petnajsti Veliki noči na tujem mi je bilo branje Dni Smrtnikov najlepše darilo — elegantna pisanca, taka, kakor jih danes vidimo samo še na fotografijah, potica, kakor jih je znala narediti naša mama, gnjat, ki je vso zimo visela v dimniku. Bila je domovina, doslej raztresena po Koledarjih Svobodne Slovenije, Meddobjih, Mladi setvi in Vrednotah. Iz razmetanih drobcev je Geržinič naredil sila lep mozaik."

— "AMERIŠKA DOMOVINA" (5. maja 1960) je objavila kritično poročilo o Božanski komediji (Pekel), ki ga je napisal Karel Mauser. Med drugim pravi:

"Kaj naj rečem o novem prevodu? Veliko laže bi bilo soditi, ko bi imel pred seboj tudi Pekel, ki ga je v domovini prepesnil pesnik Alojzij Gradnik. Pismo, ki sem ga pred kratkim dobil, mi spričuje, da sta se dva pesnika lotila dela, ne da bi vedela drug za drugega in da eden in drug čaka, da bi dobil v roke delo svojega literarnega druga... Prevajalec je bil prisiljen marsikdaj iskati besede in jih je moral zavoljo rim ustvariti. Tineta Debeljaka prevod se lepo bere, vendar se mi zdi, da bi nekatera mesta le potrebovala popravka... tu in tam bi še moral vzeti pilo in nekatere besede ogledati in verze ujeti v lepše sozvočje. Oseбно mislim, da bi se na vsak način moral ogniti besedam kakor na pr. izvrg neba. Vsak bo vedel, da to pomeni izvrgček, toda zdi se mi, da je beseda le preveč koseskizem. Reči je treba, da je prevod na splošno lep, čeprav se zavedam, da ima T. D. čisto svoj način pesniškega občutja... Morda bo Gradnikov prevod gladkejši — lirski je skoraj —, pa sem prepričan, da je Debeljakov prevod izrazi-tejši in originalu bliže. Kulturna akcija, ki je izdala Pekel, je na nek simbolični način pokazala vrednost emigracijske književnosti..."

"ŽIVLJENJE JEZUSOVO" V SLOVENSLEM SLOVSTVU

Evangeliji nudijo in hočejo nuditi zgodovino. Lukov uvod (1, 1-4) celo izrecno izpričuje moza z zgodovinskim namenom, čutom in sodili ("urediti poročilo o dogodkih, kakor so nam sporočiji očitvidci", "natanko poizvedel", "po vrsti popisati"). Toda njihovo poznanje zgodovine je drugačno kot naše v času historizma. V dokončno knjižno obliko napisano veljavno oznanilo o Jezusu Kristusu ima predvsem religiozen, kerigmatičen, misijonski, poučen namen. Tako je naravno, da je njih zgodovinsko in biografsko zanimanje umaknjeno v ozadje.

Želja, iz štirih evangelijev sestaviti in porazvrstiti enoten prikaz Jezusovega življenja in dela je že v krščanski antiki privredla do evangeljske harmonije. Sirec Tatian je konec drugega stoletja priredil svoj Diatessaron. V spisih Očetov, ki pomenijo pravzaprav tolmačenje evangelijev, je le pri Hieronimu in Avguštinu izjemoma zaslediti historične probleme in naloge.

Srednjeveška vernost je ustvarila bogato teologijo o Jezusu. Da'a je pa tudi prva "Življenja Jezusova". V skladu z njeno specifično religiozno usmerjenostjo to niso zgodovinsko-kritična dela, temveč pomagala za duhovno življenje. Izšla so iz meditacije (Meditationes vitae Christi, ki jih je spisal Johannes de Caulibus okr. l. 1300). Prva "vita", ki se po današnjem pojmu približuje vsaj s tem, da se prizadeva za zgodovinski okvir, je slavna "Vita Jesu Christi" kartuzijanca Indolfa Saksonca iz l. 1474. Šele l. 1484 je izšlo v tisku podobno delo "De gestis Domini Salvatoris", ki ga je pa že dosti preje napisal avguštinec Simon Fidati iz Cascije († 1448). Ta zvrst pobožne Jezusove biografije doseže svoj višek in dobi svoj zaključek v delu "Histoire de la vie de Notre-Seigneur Jesus-Christ" jezuita François de Ligny (1774). Iz tega cikla je v srednji Evropi dolgo slovelo delo kaptucina Martina iz Cochena "Das Leben Jesu" (1677), ki ga je bral še naš Drobosnjak.

Izven krščanske ekumene je v srečanju z nekrščansko kulturo iz potreb evangelizacije napisal Kristusovo življenje Jérôme Xavier S.J. Ta življenjepis, napisan za velikega mogula Mohameda Akbarja v Indiji l. 1602, je v starejši literaturi najbolj blizu današnjemu pojmovanju.

Z racionalističnim napadom na evangelije, ki ga je za široko javnost začel Lessing z objavo "Fragmentov wolfenbülskega neznanca", se je začelo izpreminjati zadržanje kulturnega osredja in postavila nova problematika. Vero srednjeevropske inteligence je omajal D. F. Strauss z "Das Leben Jesu" (1835-36), ki ga je bral tudi Prešeren. Svetoven literarni uspeh in vpliv pa je doživel Ernest Renan, ko je l. 1853 izdal "Vie de Jésus". V tem romanu je Jezus psihologiziran v etičnega in religioznega genija. Najbolj radikalno pot je šel Bruno Bauer, ki je Jezusa oklical za mitično osebnost (dela 1840-52). Po sto let' h je mogoče mirno soditi, da je bila biblična kritika racionalizma predvsem negativno zadržanje do religiozne vsebine biblije, kaj malo pa nabračba zgodovinsko-kritične metode.

Vodilno mesto v boju zoper racionalizem za Kristusovo bit in božanstvo je ves čas pripadalo francoski znanosti. Od starejših so zlasti slove'i in vplivali H. D'don OP (Vie de Jésus-Christ, 1890), C. Fouard (1880), J. Lesêtre (1892), ki je povzel dotedanje študije o zgodovini Jezusovi. Novejši pisatelji I. C. Fillion (Vie de Jésus Christ, 1922), L. de Grandmaison S.J. (Jésus Christ, 1928), M. Lagrange OP (L'Évangile de Jésus-Christ, 1930), J. Tebreton (La vie et l'enseignement de Jésus Christ, 1931), F. Prat S.J. (Jésus-Christ, 1933) so s stvarno kritiko virov in neoporečno aplikacijo verstveno-primerjalnih in literarno kritičnih metod izkazali nevzdržnost racionalističnih predsodkov. Obnovitelj katoliške biblične vede dominikanec M. Lagrange in liberalni protestant, Loisyjev naslednik na Sorboni, Maurice Goguel sta enako onemogočila zanikanje Jezusove biti kot znanstveno stališče. "Moderno" je le še v učbenikih dežel pod kulturno diktaturo komunizma.

Veličastno spremembo v evropskem kulturnem ozračju v primeri s časom Renanovih triumfov najbolj kaže svetovni uspeh, ki ga je doživel po vojni H. Daniel-Rops s svojim delom "Jésus dans son temps" (prvič 1944). Odlični pisatelj, po poklicu profesor zgodovine, je originalno povzel rezultate modernega raziskovanja tako, da so postali last sodobno izobraženega človeka.

V sedanjih znanstveni terminologiji pomeni "Jezusovo življenje" pragmatičen prikaz Jezusove zgodovine, raziskovane na osnovi kritike virov. V tej obliki prinaša sodobna veda z novo pridobljenimi pričevanji virov in z novo razvitimi metodami svoj

prispevek k evangelijskemu pričevanju o Jezusu Kristusu, našem Gospodu.

Prvo slovensko delo pod naslovom Kristusovo življenje je izdal goriški profesor stare zaveze Štefan Kociančič (menda edini Slovenec, ki je pesnil v hebrejščini). Njegovo "Kristusovo življenje in smrt v premišljevanjih in molitvah" je izšlo v dveh delih pri Mohorjevi družbi v Celovcu 1868 in 1873. Doživelo je celo novo izdajo v letih 1905 in 1906 pri isti založbi. Kociančič je prosto prevzel "Christliches Handbuch oder das grosse Leben Christi" bavarskega župnika dr. Casperja Erharda. Knjiga, ki je prvič izšla v Augsburgu l. 1845, je zaradi svoje preprostosti ljudstvu zelo ugajala in bila večkrat ponatisnjena.

Bolj znanstveno, pa še vedno v krogu ljudsko ascetičnega branja, je "Življenje našega Gospoda Jezusa Kristusa", ki ga je spisal Ivan Skuhala, bogoslovni profesor in prvi ravnatelj dijaškega semenišča v Mariboru, po letu 1886 župnik in dekan v Ljutomeru.

Dobri duh slovenske inteligence Frančišek Lampe je pri nas v Duhovnem pastirju prvi opozoril na Didonovega Kristusa. Pisal je o tem delu, ki je veljalo za najboljši katoliški odgovor Renanu tudi v Linzer Theologische-praktische Quartalschrift 1899. Kmalu potem je 1901 izšel slovenski prevod, ki ga je oskrbel pisatelj Peter Bohinec. Dominikanca Henri Didona "Vie de Jésus-Christ" je prvič izšlo 1890, potem pa še v nad 45 izdanih in okoli 20 prevodih. Didonov Kristus je znanstveno delo z ozirom na avtorjeve pripravljalne študije, ne pa glede na podajanje predmeta. Govorniški stil, v svojem času zgleden, naravnost duši znanstveno problematiko. Tudi eksegetično ni zmirom zanesljiv.

Vendar prevod tudi najboljšega tujega dela v duhovnem življenju naroda ne more imeti tistega opravila in pomena kot domače izvorno delo. To sta čutila dva velika Slovenca, ki sta hotela iz slovenskega naroda vzgojiti Kristusov narod. Že ob nastopu svoje škofovske službe je Anton Bonaventura Jeglič izrazil željo po Jezusovem življenju na Didonov, Keschlerjev, Grimmov način. Jezuit Moritz Meschler je pisec zelo cenjene knjige "Leben Jesu in Betrachtungen", 1890. Grimmov "Das Leben Jesu Christi" (1876-87) so šteli za najboljšo nemško delo. Po Jagodicu je škofa nagovarjal Janez Ev. Krek, pisec monumentalnih Zgodb nove zaveze, pridigar o Jezusu idealu osebnosti in značajnosti (1906, objavljeno v DP). Po ponovnem obisku Svete Dezele je Jeglič spisal svoje "najlepše delo" (Jože Debevec) "Mesija" in ga izdal pri Mohorjevi družbi l. 1914-15.

Skoro ob istem času je pripravljala knjigo o Jezusu celovski profesor Alojzij Cigoj OSB, doma iz Gojača na Goriškem († 1914). Njegov "Das Leben Jesu" je izdala celovška Jožefova družba, posnetek naše Mohorjeve, l. 1903. Med številnimi nemškimi deli je danes čisto pozabljen, če bi izšlo v slovenščini, bi tudi avtorjevemu spominu bolj koristilo.

V tridesetih letih je bilo tudi pri nas zelo prebirano poljudno nemško delo dr. Franca Willama "Das Leben Jesu im Lande und Volke Israel", (1933). V času svoje konfinacije v Bilečah ga je začel prevajati minister dr. Franc Kulovec.

Kot osnovo za Jezusovo življenje moremo čislati evangelijsko harmonijo, ki jo je pod naslovom "Jezus Kristus" l. 1943 izdal ljubljanski profesor Andrej Snoj.

Letos je pri Mohorjevi družbi v Celovcu po raznih težavah in nezgodah, ki so značilne za zamejsko katoliško založniško in tiskarsko delavnost, izšel prvi zvezek Ricciottijevega dela "Vita di Gesucristo". Avtorizirani prevod je delo književnika duhovnika Rafka Vodeba. Giuseppe Ricciotti je l. 1941 izdal v Milanu doslej najboljšo italijansko delo o Jezusu. Danes je prevedeno v skoro vse kulturne jezike.

Slovenska biblična znanost doslej še ni ustvarila izvirnega dela o našem Gospodu. Obstaja sicer apologetično zasnovan spis o Jezusu, ki pa v današnjih razmerah žal ni mogel iziti. Mednarodno priznan bibličist Slovenec ima v načrtu slovensko pisano "Življenje Jezusovo". Seveda potečejo leta, preden more biti izvršen tak načrt. Celó, ko bo izvorno delo izšlo, bo imel prevod Ricciottija še vedno svoj pomen in ceno. Kvalitetna dela so namreč tako individualna, da, nezamenljiva in nenadomestljiva.

V času, ko je krščanstvo našega naroda v nevarnosti, pisane ali prevajanje znanstvenega dela o našem Gospodu Jezusu Kristusu ni samo bogatenje naše bogoslužne književnosti, ampak času primerno oznanjevanje edinega Odrešenika vseh časov in narodov.

France Dolinar (Rim).

— JUBILEJNO NAROČNINO so plačali: g. rav. Marko Bajuk, Mendoza, 800 pesov; g. Eiletz Fedor, Buenos Aires, 800 pesov; g. Vester Franc, Lomas del Mirador, 800 pesov; g. Albin Magister, Ramos Mejia, 800 pesov.

Za tiskovni sklad Glasa so prispevali: g. Božidar Bajuk, Mendoza, 30 pesov; Slovenski odir, Cleveland, dar 10 dolarjev.

Vsem iskrena hvala!

— "Ameriška domovina" (11. marca 1960) je objavila dolgo poročilo o bivanju olimpijskega tekmovalca Franca Jermana v Clevelandu med tamošnjimi Slovenci. Poročilo najprej pravi, da Jugoslavija na olimpijadi v Squaw Valley ni bila zastopana. Poslati bi namreč morali moštvo, ki bi bilo sestavljeno samo iz Slovencev — tega pa v Beogradu niso dopustili. Kulturno društvo Lilija v Clevelandu je povabilo g. Jermana, našega člana iz Bariloč, da je prišel predavati med njene člane in prijatelje in se je razvil obširen razgovor. Dotaknili so se tudi Slovenske kulturne akcije in njenega dela v Argentini in po svetu. Poročevalec Vili piše o tem:

"France Jerman je povedal veliko lepega o Slovenski kulturni akciji, ki skuša nadaljevati kulturno delo, ki ga je v domovini komunistična revolucija prekinila. Priznati je treba, da je Kulturna akcija dosegla že lepe uspehe in tudi priznanje, pa je redno v finančnih težavah, ker dobivajo njeni naporji premalo opore med rojaki v Združenih državah in Kanadi. Nam se gmotno tudi najboljše godi in smo zato dolžni storiti za ohranitev slovenskega kulturnega dela več kot rojaki v drugih deželah. Naj bi se tega vsi zavedali in izdaje Kulturne akcije naročili. Naročnino sprejema trgovina Familia, Glass Ave v Clevelandu, v Torontu pa Slovenska pisarna na Manning Ave."

— Slovenski književniki so v dneh od 19. do 24. marca obiskali slovenski del Koroške. V skupini so bili med drugimi Miško Kranjec, Mitja Mejak, Ivo Minatti, Kajetan Kovič, Tone Pavček, Rok Arih. Svoja dela so brali v Kotmari vesi, Bilčovsu, Holbičah, Šmihelu nad Pliberkom, št. Primožu v Podjuni, železni Kapli, Obirskem, št. Jakobu v Rožu in Šelah. Poseben literarni večer so priredili v Koncertni dvorani v Celovcu, na katerem je kritik Mitja Mejak podal zaokroženo sliko o razvoju slovenske književnosti. Zlasti podrobno je govoril o Mohorjevi družbi in poudaril, da so knjižne naklade Mohorjeve družbe v letu 1918 dosegle 100.000 izvodov, število, ki ga dosedaj še nobena založba ni prekosila. Celjska Mohorjeva izdaja svoje knjige v nakladi 80.000, sledi ji Prešernova družba v Ljubljani. Toda nikdo Mohorjeve ni mogel preseči. Povedal je tudi, da se danes slovenska dela prevajajo tudi v tuje jezike in sicer v angleščino, francoščino, nemščino, italijanščino, španščino, pa tudi v skandinavske jezike ter jezike Bliznjega in Daljnega vzhoda.

DARUJTE

ZA SKLAD GLASA!

doma in po svetu

Na poljskih srednjih šolah so izvedli med dijaki glasovanje o najbolj priljubljenih pisateljih. Pisatelj Sienkiewicz je bil na prvem mestu, sledili so Hemingway, Camus, Remarque. Glasilo mladih Sztander Mlodych je dec. 1959 izvedlo enako glasovanje med svojimi bralci in je bil na prvem mestu Hemingway, Camus na drugem, sovjetski pisatelj Šolohov pa na tretjem mestu. V Budimpešti je glavni dnevnik zbral glasove med bralci o najbolj branih pisateljih in je bil izid naslednji: Hemingway, Graham Greene, Aldous Huxley, Thomas Mann, Camus. Časopis je nato strupeno komentiral, da bralci niso omenili niti enega sovjetskega pisatelja, pa tudi nobenega iz držav "ljudskih republik".

Najbolj priljubljen inozemski pisatelj v Češkoslovaški je Erich Maria Remarque (znan po svojem delu Na zapadu nič novega). Češki kritiki so dolgo ugotavljali, da preveva sodobno češko književnost duh "remarkizma". Ko je v Pragi izšel prevod Remarquovega dela Slavolok zmage, je prišlo do neredov pri tržnicah, ker niso imeli dovolj izvodov v prodaji. Vodilno glasilo partije je hudo napadlo založbo, ki je izdala deli Hemingwaya: Starec in morje v 40.000 izvodih in Slovo orožju v 95.000 izvodih, dočim je najvišja naklada za domače literarno delo 10.000 izvodov.

Igor Šentjurec, nemški pisatelj, po rodu iz Slovenj Gradca, je po romanu Molitev za morilca izdal roman "Bumerang". Delo ima kriminalno vsebino. Po njem so v Nemčiji napravili film, ki ga že vrtiljo tamkaj in v Avstriji.

Slovenski slikar Lojze Spacapan je v Turinu umrl pred dvema letoma. V letih pred smrtjo je dosegel velik sloves med umetniki v Italiji in je o njem izšlo več monografij. Sedaj bodo najprej v Turinu in potem drugod priredili razstavo (posmrtno) del, ki še niso prišla na razstave. Centro Culturale Olivetti je dal pobudo za razstavo, ki bo potovala po vseh večjih mestih Italije in v Trstu ter Gorici upajo, da bo prišla tudi

tja. Razstavo je priredil kritik in umetnostni zgodovinar Luigi Carluccio.

Državna založba v Ljubljani je ustanovila novo knjižno zbirko Kiosk. Zbirka bo skušala pritegniti zlasti tiste, ki se za knjigo toliko ne zanimajo. Izdaje bodo v žepni obliki in cenene. Kot prva je že izšla knjiga sovjetskega pisatelja Šolohova "Človekova usoda", napovedujejo pa prevode Greya, Duerrenmatta, Kaestnerja, Caldwellella in Čosića.

Pesniku Edvardu Kocbeku je odmerjeno delo v prevajanju, kajti kar v enem letu je izdal tri prevode: Maupasant, Novele; Antoine de Saint-Exupery, Bojni pilot; Astrid Lingen (švedska mladinska pisateljica), Erazem in potepuh.

V letu 1965 bo ves svet slavil 700letnico Dantejeve smrti. V Florenci se že pripravljajo na jubilej in bodo predvsem spremenili Dantejevo rojstno hišo v poseben muzej, ki bo nosil ime Casa di Dante. Poseben odbor je že začel deliti vsako leto posebno zlato svetinjo najboljšemu dantoslovcu. Lani je prejel nagrado angleški pesnik Eliot, letos je kandidat francoski pesnik in kritik André Pezard. V letu 1965 bo poseben svetovni kongres dantoslovcev in v Ljubljani že pripravljajo slovensko udeležbo, ki naj bi pokazala, da ima tudi slovenski narod že dokaj prav dovršenih izdaj Dantejeve pesnitve.

Leopold Suhadolčan je po rodu iz Poljanske doline, vendar je mladost preživel na štajerskem. Napisal je že več del. Državna založba pa je izdala zbirko njegovih novel Človek na zidu. Snov je zajeta iz Raven in Prevalj na Koroškem. Napoveduje tudi mladinsko knjigo.

Skopljanska založba Kultura je izdala v svoji šolski biblioteki 72 strani obsegajočo knjižico Fr. Prešeren. Izbor je prepesnil pesnik Gane Todorovski. Uvod je napisal dr. Anton Slodnjak.

GLAS je že pisal, da je naš rojak prof. Karlo Mizerit dirigent znane "Renske filharmonije" v Koblenzu. V juniju 1958 je bil izbran za to mesto in sicer izmed

70 prosilcev vseh narodnosti. Harriet Johnson, kritik New York Timesa, ga proglašja za prvovrstnega glasbenika. Kritik "Rheinzeitung" piše o njem, da je zmožen občutljivo, okusno, polno zagona, brez nerove z nepremično asketskim izrazom, brez geste prisiliti močan "Unisono" v mnogoglasje. V istem smislu se izražajo kritiki "Rhein Post", "Abendpost", in v Frankfurtu, ugledni "Frankfurter Allgemeine", največji list v zahodni Nemčiji, ki pravi, da je Mizerit polnokrvni glasbenik. Čajkovskega IV. simfonijo je dirigiral na pamet s polno močjo in neprekosljivo: rojen dirigent. "Neue Presse" v Frankfurtu je zapisal, da si Mizerit osvaja mednarodni glasbeni svet in Renska filharmonija je pod njegovim vodstvom postala orkester velikega kova.

Dne 18. febr. je poteklo deset let od smrti Prežihovega Voranca. V Ljubljani tega datuma niso posebej beležili, pač pa so zabeležili, da je v Moskvi izšla v prevodu knjiga Prežihovih tekstov. Državna založba umetniške literature je z letnico 1959 izdala izbor, ki obsega Samorastnike, Solzice in še dvanajst novel iz raznih zbirk. Knjiga je izšla v nakladi 30.000 izvodov.

V založbi Odé v Parizu (lastnik založbe je Slovenec g. Dore Ogrizek, ki je bil med prvimi mecen SKA) je v zbirki Le Monde en couleurs izšla knjiga L'Autriche, le Coeur frais de l'Europe. Knjiga obsega več ko 400 strani. Koroško je popisal Eduard Pommer, ki podaja razvoj dežele in govori tudi o Slovencih, ki "so dali deželi neizbrisne etnične poteze" in so v 19. stoletju predstavljali še eno tretjino prebivalstva, danes pa samo še eno šestino. Na žalost avtor ne navaja, zakaj je prišlo do tega padca v številu Slovencev. Pač pa omenja obred ustoličenja na Gosposvetskem polju in podčrtava njegovo demokratsko vsebino.

Umetnostni zgodovinar dr. France Stele je napisal knjigo: Uvod v študij zgodovine umetnosti. Delo je založila Filozofska fakulteta v Ljubljani. V Zagrebu je izšel prvi zvezek Enciklopedije likovnih umjetnosti in obsega prvi zvezek gesla od A-Cus. Glavni urednik je inž. Andrije Mohorovičič. Med uredniki je tudi dr. Fr. Stele.